

демілітаризація і ефективна децентралізація управління є основними ознаками оновленого Міністерства внутрішніх справ України. Його функції, окрім правоохоронного характеру, повинні включати соціально-сервісний зміст.

До складу Національної міліції (поліції) мають входити підрозділи Укрбюро Інтерполу та Національні контактні пункти по взаємодії з Європолом, які функціонують у відповідних правоохоронних органах усіх держав-членів або партнерів цих організацій.

Поняття корупції та її прояви через призму адміністративного корупційного правопорушення

Дрозд О.Ю., доцент кафедри адміністративної діяльності НАВС, кандидат юридичних наук

Корупційні явища охопили повністю всі сфери життя, а це завдає шкоди розвитку демократії в Україні, перетворюючи на відсталу з архаїчними пережитками державу позбавлену і натяку на справедливе громадянське суспільство з прозорим державним механізмом влади. За останніми даними Індексу сприйняття корупції у світі за показником поширеності корупції в державному секторі Україна зі 175 країн посіла 144 місце, розділивши його з Центрально-Африканською Республікою, Камеруном, Іраном, Нігерією, Папуа – Новою Гвінеєю, що промовисто свідчить про місце, яке Україні відвела світова спільнота. Тому важливо сьогодні розробити послідовний план дій щодо протидії та боротьби з корупційними правопорушеннями. Для подолання корупції в Україні необхідно здійснити послідовні організаційно-планові заходи, які базуються на методології системного підходу.

Зважаючи на останні зміни в законодавчій сфері, починаючи із Закону України «Про боротьбу з корупцією» 1995 року, а потім Закону України «Про засади запобігання та протидії корупції в Україні» (далі – Закон) від 7 квітня 2011 року [1], відзначимо, що поступова трансформація стала основою для введення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), що послужило поштовхом до створення Глави 13 – А «Адміністративні корупційні правопорушення» [2].

Дана проблематика в ракурсі сучасних подій повинна бути проаналізована з метою удосконалення механізму протидії та запобігання корупційним правопорушенням, а також належного процесуально оформлення рішень та притягнення до адміністративної відповідальності.

Найбільш повне та перше офіційне визначення корупції міститься в документах Генеральної Асамблеї ООН : корупція – це «виконання посадовою особою яких-небудь дій або бездіяльність в сфері його посадових обов'язків за винагороду в будь-якій формі в інтересах того, хто дає таку винагороду, як з порушенням посадових інструкцій, так і без їх порушення» [3].

Великий тлумачний словник сучасної української мови подає кілька визначень поняття «корупція», а саме:

корупція – це діяльність осіб, уповноважених на виконання функцій держави, спрямована на протиправне використання наданих їм

повноважень для одержання матеріальних благ, послуг, пільг та інших переваг:

корупція – це пряме використання посадовою особою свого службового становища з метою особистого збагачення;

корупція – підкупність, продажність урядовців і громадських діячів [4].

Корупцію з точки зору соціально-економічного аспекту розглядали Н. Ф. Квзнецов, О. О. Дудоров, В. В. Панкратов. Навчені вважають корупцію соціальним фактором керівництва суспільства, що містить економічний аспект. Саме через призму соціально-економічних функцій державного апарату та спрямованості корупційних явищ у фінансову сферу і виявляється їх сутність [9].

Д. Бейлі вважає, що корупція уявляє собою зловживання владою як наслідок її використання в особистих цілях, які не обов'язково мають бути матеріальними. Ще більш розгорнуто визначає корупцію Дж. Най. Він зазначає, що корупція – це поведінка, що відхиляється від формальних обов'язків публічної ролі під дією приватних матеріальних чи статусних цілей або порушує правила, які забороняють окремі види стосовно приватного впливу [5, с. 417].

Завважимо, що корупція проявляється, перш за все, в поведінці посадових осіб, які мають державно-владні повноваження, і належать як до державних службовців, так і політиків, внаслідок якої вони самі або їх близькі неправомірно і незаконно збагачуються через зловживання отриманим.

На нашу думку, корупція в широкому розумінні – це комплексний феномен, який об'єднує політичну, соціально-економічну, морально-етичну складову та існує в усіх сферах життя та як кризове явище може трактуватися через концепцію широкомасштабного явища. У вузькому значенні корупція може розглядатися як суспільно небезпечне діяння, яке проявляється в дії чи бездіяльності і полягає в використанні державними службовцями та особами, які за своїм статусом прирівнюються до них з корисливих мотивів, в власних інтересах чи інтересах третіх осіб владних повноважень для отримання благ як матеріального так і нематеріального характеру.

Проявом корупції є корупційне правопорушення, тобто умисне діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, цивільно-правову та дисциплінарну відповідальність.

У вітчизняному законодавстві адміністративні корупційні правопорушення, дефініцію яких відповідно до положення ст. 9 КУпАП та ст. 1. Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» можна визначити як протиправне, винне, умисне, що посягає на встановлений порядок управління, використання суб'єктом корупції, наданих йому службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки чи пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка чи пропозиція чи надання неправомірної вигоди суб'єкту корупції, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей, і за яке передбачено адміністративну

відповідальність [1, 2].

З вищезазначеного можна вивести наступні ознаки адміністративних корупційних правопорушень: бути умисними; містити ознаки корупції; вчинене певним суб'єктом визначених Законом «Про засади запобігання та протидії корупції»; за нього законом установлена юридична відповідальність – кримінальна, адміністративна, цивільно-правова та дисциплінарна.

Тому необхідно визначити ознаки відмежування адміністративного корупційного правопорушення від решти видів.

При трактуванні адміністративних корупційних правопорушень особливу увагу заслуговує доопрацювання ряду положень, до яких належить суб'єкт правопорушення в частині градації на державних службовців, які безпосередньо використовують делеговані уповноваження для отримання власної вигоди та осіб, що, використовуючи власні повноваження, виконуючи роль посередників.

Що ж до складу адміністративних корупційних правопорушень, то він складається з наступних елементів: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона.

Об'єктом виступають суспільні відносини, що охороняються адміністративним законодавством.

Об'єктивна сторона корупційного діяння – це зовнішній прояв суспільно небезпечного посягання на об'єкт, що перебуває під охороною адміністративно-правових санкцій. Система ознак адміністративної норми, що характеризують зовнішню сторону правопорушення.

Об'єктивна сторона адміністративного правопорушення має обов'язкові та факультативні ознаки. До перших належать діяння – дії або бездіяльності, шкідливі наслідки, причинно-наслідковий зв'язок між діянням і наслідками. Факультативні ознаки – місце, час, обстановка, засіб, знаряддя скоєння правопорушення. Суб'єкт адміністративного правопорушення – осудна особа, що досягла певного віку. Також існують додаткові ознаки, які визначають спеціальність суб'єкта.

Суб'єктивна сторона є внутрішнім проявом психічного відношення суб'єкта до вчиненого ним діяння та складається з вини, мотива та мети. Обов'язковим елементом є лише вина в формі умисла чи необережності, хоча, виходячи з ознак корупційного правопорушення, слід сказати про необхідність включення мотива як обов'язкового елемента суб'єктивної сторони. Адже під мотивом розуміють усвідомлене особою внутрішнє спонукання, яким вона керувалася під час вчинення правопорушення, оскільки корупція – явище, що в основі має матеріальну сторону збагачення, то доцільно було б ввести цей елемент як обов'язковий у викладенні диспозиції статей Глави 13-А, таким чином «з корисних мотивів або мотивів власного збагачення».

На нашу думку, особливу увагу заслуговує суб'єктивна сторона адміністративного правопорушення. Так, якщо посадова особа використовує власні повноваження для отримання вигод, що не мають корисливого мотиву та мети збагачення, відповідно анулюється така характеристика як спеціальність суб'єкта і особа повинна відповідати за вчинене діяння на загальних підставах.

Важливим є те, що адміністративні правопорушення в контексті прояву корупційних ознак залишаються дискусійними, оскільки диспозиції статей Глави 13-А КУпАП дублюють положення Закону України «Про засади запобігання та протидії корупції», тому сьогодні є необхідним урегулювання конфлікту цих законодавчих актів.

Отже, адміністративне корупційне правопорушення має схожість з іншими корупційними правопорушеннями і важливим є внесення до КУпАП змін в частині визначення ознак суб'єкта як спеціального, а також закріплення мотива та мети в якості обов'язкових елементів. Оскільки, суб'єктивна сторона є визначальною у кваліфікації адміністративних корупційних правопорушень та допомагає відмежовувати від суміжних складів правопорушень.

Список використаних джерел :

1. Закон України «Про засади запобігання та протидії корупції». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3206-17>
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення : від 07.12.1984 р. // ВВР Української РСР. – 1984. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/>
3. Материалы 34-й сессии Генеральной Ассамблеи ООН 1979 // Весник МГУ. – М., 1980.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел]. – К.: ВТФ Перун. 2003. – 1440 с.
5. Nye J. Corruption and political development: a cost/benefit analysis // American Political Science. – 1967. – № 12(61). – P. 417-427.

Реалізація державної політики України щодо попередження та протидії домашньому насильству в умовах євроінтеграції

Галай В.О., доцент кафедри загальноправових дисциплін ННІП НАВС, кандидат юридичних наук

Сьогодні відбувається удосконалення політики та практики протидії домашньому насильству як в економічно розвинених країнах світу, так і в тих, що розвиваються. Це прослідковується у тому, що уряди багатьох країн світу приймають закони, розробляють державні програми, вживають спеціальних заходів, спрямованих на протидію тим формам насильства, які донедавна вважалися приватною справою сім'ї або окремої людини.

За останні роки здійснено певні кроки щодо удосконалення світової політики попередження і протидії домашнього насильства, у тому числі, це стосується і реалізація цих кроків в Україні.

Так, підписана у 2011 році Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами [1] матиме для України позитивні наслідки для реалізації державної політики з протидії насильству, хоча відповідно, таке підписання потребує значного доопрацювання національного законодавства на предмет його відповідності положенням даної Конвенції.

Також, серед останніх важливих документів можна назвати ратифікацію у червні 2012 року Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства [2].

Сьогодні міжнародні заходи у сфері протидії насильства у сім'ї, до яких дотична і Україна, відбуваються у першу чергу в Європі. Це,